

Region Västmanlands revisorer
Revisionsberättelse 2017

2018-04-06

Revisionsberättelse 2017 för Region Västmanland

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i regionens företag.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och regionens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen uppnås i bokslut 2017.

Vi bedömer sammantaget måluppfyllelsen avseende målen för verksamheten som delvis är förenligt med fullmäktiges mål. Totalt 10 resultatmål har bedömts ha en oförändrad utveckling trots att vissa utvecklats i negativ riktning. Vi rekommenderar att det i årsredovisningen tydligare framgår vilka övriga faktorer som beaktas vid bedömning av måluppfyllelsen.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

Årets resultat är positivt och uppgår till 161,5 mnkr (168,9 mnkr föregående år). Resultatet medför en positiv avvikelse mot budget med 51,5 mnkr.

Revisorerna noterar dock att Västmanlands sjukhus redovisar ett underskott uppgående till -163 mnkr att jämföra med -113 mnkr förra året. De återkommande underskotten påvisar behovet av fortsatta effektiviseringsåtgärder.

Vi bedömer att regionens räkenskaper i allt väsentligt är upprättade enligt lag, normer och god redovisningssed och att dessa i allt väsentligt är rättvisande, men att åtgärder behöver vidtas i syfte att förbättra kvaliteten i räkenskaperna.

Ansvarsfrihet

Vi bedömer sammantaget att styrelse och nämnder i Region Västmanland i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen till största delen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelser och nämnder samt enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att regionens årsredovisning för 2017 godkänns.

Till revisionsberättelsen hör bilagan Revisorernas redogörelse för 2017 års granskningar.

Västerås den 6 april 2018

Hans Strandlund

Elisabeth Löf

Hans Petersson

Helmut Hoffmann

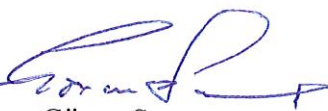
Rolf Hahre

Barbro Hillring

Michael PB Johansson

Göran Sonesson

Håkan Wretljung

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2017

Region Västmanland

*Rebecka Hansson,
auktoriserad revisor
och Certifierad kom-
munal revisor*

*Louise Pernhall
Revisionskonsult*

*Markus Nyström
Revisionskonsult*

April 2018

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	3
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	6
3.2.	God ekonomisk hushållning	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	8
3.3.	Rättvisande räkenskaper	8
3.3.1.	Iakttagelser	8
3.3.2.	Revisionell bedömning	10

1. *Sammanfattning*

PwC har på uppdrag av regionens förtroendevalda revisorer granskat regionens årsredovisning för 2017. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2017.

Syftet med granskningen är att ge regionens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen uppnås i bokslut 2017.

Vi bedömer sammantaget måluppfyllelsen avseende målen för verksamheten som delvis är förenligt med fullmäktiges mål. Totalt 10 resultatmål har bedömts ha en oförändrad utveckling trots att vissa utvecklats i negativ riktning. Vi rekommenderar att det i årsredovisningen tydligare framgår vilka övriga faktorer som beaktas vid bedömning av måluppfyllelsen.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Årsredovisningen är upprättad enligt god redovisningssed.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning. Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (12:2) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen, dvs den utesluter inte att andra än här framförda brister kan förekomma.

Vår granskning omfattar inte intern kontroll i system och rutiner som genererar underlag till den finansiella rapporteringen.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med regionens ekonomifunktion. Granskningen har utförts enligt god revisionssed med utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2018-03-12. Regionstyrelsen fastställer årsredovisningen 2018-04-28 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2018-04-18.

Rapportens innehåll har sakgranskats av ekonomidirektör och redovisningsansvarig.

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av regionens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen framgår i begränsad omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Koppling till ekonomiska konsekvenser saknas.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor, dock saknas åldersindeldad sjukfrånvaro. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal redovisas liksom vissa nyckeltal för verksamheten.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av regionens samlade organisation och verksamhet. Väsentliga händelser under året redovisas kortfattat per bolag jämte kortfattad ekonomisk information.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas inte. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns. Av budgeterade 480 mnkr har investeringar motsvarande 370 mnkr färdigställts under året. Fastighetsinvesteringarna uppgick till 200 mnkr vilket är väsentligt lägre än budgeterade 300 mnkr. Avvikelsen beror på att några större projekt försejats. Det projekt som förbrukade mest projektutgifter, drygt 31 mnkr, var nybyggnationen för palliativ vård i Västerås.

Driftredovisning

Utfallet av regionens driftverksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Kortfattade upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Västmanlands sjukhus redovisar ett underskott uppgående till -163 mnkr att jämföra med -113 mnkr förra året. Avvikelsen förklaras främst av höga personalkostnader. Kostnaderna för inhyrd personal har inte heller minskat i önskad omfattning. Även kostnaden för köpt högspecialiserad vård och valfrihetsvård ökade mer än budgeterat.

Primärvård, Psykiatri och Habiliteringsverksamhet redovisar ett sammantaget resultat på 7,2 mnkr. För primärvårdsverksamheten blev utfallet -2,9 mnkr och för psykiatri, habilitering och ledning ett överskott på 10,1 mnkr.

Regionkontoret redovisar ett överskott om 40,7 mkr. Överskottet är bland annat hänförligt till regionövergripande verksamheter och projekt.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL. Årets resultat efter balanskravsutredning uppgår till 158,6 mnkr, årets reavinster uppgår till 2,9 mnkr. Inga underskott från tidigare år finns att återställa.

Utvärdering av ekonomisk ställning

För att en utvärdering skall kunna ske bör mål för den finansiella ställningen anges (exempelvis soliditet, låneskuld etc.). Dessa ska utvärderas och analyseras. Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av ekonomisk ställning.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Regionen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans inga underskott från tidigare år finns. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

3.2.1.1. Iakttagelser

Regionfullmäktiges verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning har följande målområden:

- Nöjda invånare i en attraktiv region
- En god och jämlik hälsa
- En effektiv verksamhet av god kvalitet
- En drivande och samverkande utvecklingsaktör
- Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare
- En stark och uthållig ekonomi

I årsredovisningen presenteras varje målområde som ett eget avsnitt och här framgår målområdets processmål med måluppfyllelse samt indikatorer. Redovisningen av måluppfyllelsen för samtliga resultatmål lämnas i årsredovisningen i en tre-gradig skala: utveckling skett i önskad riktning (grön), oförändrad utveckling (gul) samt utveckling i oönskad riktning (röd).

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en överskådlig avstämning mot landstingets finansiella mål som fastställts i budget för 2017. De finansiella målen framgår under målområdet En stark och uthållig ekonomi.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2017	Indikator	Utfall 2017	Måluppfyllelse
Regionen ska uppnå fastställt ekonomiskt resultat	Prognos/utfall ekonomiskt resultat	Resultatet uppgick till 162 mnkr (169 mnkr år 2016).	Resultatet visar att målet uppnåts
Regionens finansiella ställning ska vara god	Soliditet	Under 2017 var soliditeten 31 % (30 % år 2016).	Resultatet visar att målet uppnåts.

Trots att samtliga finansiella mål för god ekonomisk hushållning har uppnåts under 2017 kvarstår en obalans mellan ekonomi och verksamhet som behöver hanteras. Verksamheternas totala underskott för 2017 uppgick till 111 mnkr. För att komma till rätta med obalanserna framgår det i årsredovisningen en mängd aktiviteter både på regionövergripande nivå och på förvaltningsnivå.

Mål för verksamheten

Tabellen redogör för verksamhetsmålen utfall 2017.

Målområde	Måluppfyllelse				
	Totalt antal mål	Utveckling i önskad riktning	Oförändrad utveckling	Utveckling i oönskad riktning	Mätning ej genomförd
Nöjda invånare i en attraktiv region	2		2		
En god och jämlik hälsa	1		1		
En effektiv verksamhet av god kvalitet	4		4		
En drivande och samverkande utvecklingsaktör	1		1		
Stolta och engagerade medarbetare samt uppdragstagare	2		2		
En stark och uthållig ekonomi	2	2			

Måluppfyllelsen för 2017 bedöms i årsredovisningen vara oförändrad för samtliga verksamhetsmässiga mål. Sammanvägt med att de finansiella målen var uppfyllda har regionens bedömning varit att kraven på god ekonomisk hushållning är uppfyllda.

Bedömningen utgår ifrån om önskad utveckling skett eller ej, ingen bedömning avseende om mål är uppfyllda eller ej framgår. Bedömning har skett enligt fullmäktiges intentioner.

Vi noterar att inga verksamhetsmål har utvecklats i önskad riktning, att totalt nio indikatorer utvecklats i önskad riktning, sju indikatorer har utvecklats i oönskad riktning, fem indikatorer är oförändrade samt att mätning av två indikatorer inte har genomförts.

Vi noterar att ett par mål bedöms vara oförändrade trots att den enda indikatorn utvecklats i negativ riktning. Det bör i årsredovisningen tydligare framgå vilka andra faktorer, parametrar, som vägs in vid bedömning av måluppfyllelsen. Det är enligt vår uppfattning inte tydligt i den återrapportering som nu lämnas.

3.2.2. Revisionell bedömning

Bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen uppnås i bokslut 2017.

Vi bedömer sammantaget måluppfyllelsen avseende målen för verksamheten som delvis är förenligt med fullmäktiges mål. Totalt 10 resultatmål har bedömts ha en oförändrad utveckling trots att vissa utvecklats i negativ riktning. Vi rekommenderar att det i årsredovisningen tydligare framgår vilka övriga faktorer som beaktas vid bedömning av måluppfyllelsen.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar i allt väsentligt samtliga regionens intäkter och kostnader för året samt hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets resultat är positivt och uppgår till 161,5mnkr (168,9 mnkr föregående år). Resultat medför därför en positiv avvikelse mot budget med 51,5 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

Belopp i mkr	Not	Regionen		
		Budget 2017	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Verksamhetens intakter	1	1 450,0	1 480,8	1 483,6
Verksamhetens kostnader	2	-9 055,4	-9 089,9	-8 750,2
Avskrivningar	3	-276,6	-282,0	-267,1
Verksamhetens nettokostnader		-7 882,0	-7 891,1	-7 533,7
Skatteintakter	4	6 108,9	6 147,5	5 894,8
Generella statsbidrag och utjamning	5	1 825,8	1 840,6	1 733,1
Finansiella intakter	6	146,8	145,6	116,3
Finansiella kostnader	7	-89,5	-81,1	-41,6
Resultat före extraordinära poster		110,0	161,5	168,9
Extraordinära intakter				
Extraordinära kostnader				
Årets resultat	8	110,0	161,5	168,9

Verksamhetens nettokostnader har ökat med 357 mnkr jämfört med föregående år. Det motsvarar en ökningstakt på 4,7 procent vilket är den lägsta på flera år. Skatter och generella statsbidrag har ökat med 360 mnkr eller 4,7 procent. Finansnettot uppgår till 64,5 mnkr vilket är 10 mnkr lägre än 2016. Det förklaras av högre ränta på pensionsskulden 2017.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i allt väsentligt regionens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Vi har dock noterat att det i likhet med tidigare är finns ett antal pågående projekt som sannolikt tagits i bruk och därmed borde aktiverats och börjats skrivas av. Det finns projekt som påbörjades under 2011 som ännu inte avslutats. Total finns projekt motsvarande 141 mnkr som påbörjats före 2016. Vi rekommenderar regionen att gå igenom pågående projekt och utreda vilka som redan tagits i bruk och därmed borde omklassificerats till materiella anläggningstillgångar.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte regionens räkenskaper, uppföljningen följer god redovisningssed. Avvikelse mot god sed finns avseende notupplysningar som inte lämnas för alla poster.

Konsolideringen innefattar samtliga de företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt skett.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar inte tillräckliga tilläggsupplysningar för den sammanställda redovisningen. Tillämpade redovisningsprinciper beskrivs i tillräcklig omfattning.

Följande avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Kompletta noter lämnas inte för den sammanställda redovisningen.

3.3.2. *Revisionell bedömning*

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är upprättade enligt god redovisningssed.

2018-04-06

Rebecka Hansson
Projektledare

Tobias Bjöörn
Uppdragsledare